

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nejla DEMİR

Ağrı Milletvekili

Türkiye’de yaşanan ekonomik kriz gıda ürünlerinde fahiş zamlara yol açmaya, halkın alım gücünü dolayısıyla en temel ihtiyaçlardan olan gıdaya erişimi neredeyse imkânsız hale getirmektedir. İktidar yetkilileri tarafından “az kaldı, çok yakında enflasyon düşecek” açıklamaları yapılırken TÜİK tarafından Haziran 2024’te yüzde 1,64 olarak açıklanan aylık resmi enflasyon oranı Temmuz 2024’te 3,23’e yükselmiştir.

Resmi verilere göre 2003’ten bu yana ortalama fiyatlar 20,6 kat, gıda fiyatları ise 31,3 kat artmış durumdadır. Bu durum hane halkı tüketim harcamalarında gıda payının yüksek olduğu ülkemizde halkı yoksullaştırmaya devam etmektedir.

TÜİK tarafından Temmuz 2024 dönemine ait resmi gıda enflasyonu ise yüzde 59,88 olarak açıklanmıştır. Ancak DİSK-AR tarafından yapılan araştırmaya göre bu oran halkın hissettiği gerçek enflasyonu yansıtmaktan oldukça uzak bir orandır. Çünkü TÜİK, gelir gruplarına göre enflasyon farklılaşmasını ve halkın hissettiği/algıladığı enflasyon oranını açıklamamaktadır.

DİSK-AR’ın TÜİK verilerinden yararlanarak yaptığı hesaplamaya göre emeklilerde gıda enflasyonu yüzde 93,9 olmuştur. Üçüncü yüzde 20’lik gelir grubunun gıda enflasyonu yüzde 66,9 olurken, düşük gelirli ikinci yüzde 20’lik grubun gıda enflasyonu yüzde 83,7 ve en yoksul yüzde 20’lik gelir grubun gıda enflasyonu ise yüzde 106 olarak gerçekleşmiştir.

Aynı araştırmaya göre yüksek gelir gruplarının gıda enflasyonu daha düşük şiddette hissettiği görülmektedir. Bu durum enflasyonun gelir gruplarına, farklı toplumsal kesim ve sınıflara göre önemli ölçüde farklı hissedildiğini ortaya koymaktadır.

TÜİK ile DİSK-AR ve Bağımsız iktisatçılar tarafından açıklanan enflasyon oranlarındaki farkın temel nedeninin ise TÜİK tarafından enflasyon hesaplamasında kullanılan madde fiyat listesinin Haziran 2022’den bu yana açıklanmamasından kaynaklandığı görülmektedir. Bu durum ürün ve hizmet bazında ortalama fiyatların tam olarak bilinmemesine neden olurken enflasyon oranlarının düşük gösterilerek yoksulluğu derinleştirmeye ve büyük bir adaletsizliğe yol açmaya devam etmektedir.

Öte yandan artan gıda fiyatlarını, girdi maliyetlerini azaltıp çiftçiye destekleyerek, üretimi arttırarak düşürmek yerine ithalatla düşürmeyi amaçlayan iktidar, pahalılığı kronik hale getirmiş, çiftçilerin üretimden kaçmalarına ve ekilmeyen toprakların artmasına neden olmuştur.

Yapılan araştırmalara göre, AKP iktidarı döneminde çiftçiler 3,6 milyon hektarlık alanı işlemekten vazgeçmiş, buna bağlı olarak son 15 yılda çiftçilerin yarısı tarımdan uzaklaşmıştır. Tarımla uğraşan çiftçilerin yaş ortalaması 58' e kadar gerilemiş, çiftçiler çalıştıkça ezilen ve yoksullaşan bir kesim haline gelmiştir.

Bu şekilde çiftçilerin tarımdan uzaklaşması ve tarım arazilerinin ranta açılmasıyla büyüyen gıda enflasyonu Ağustos 2020 tarihinden bu yana yaklaşık 4 yıldır kesintisiz bir şekilde yükselmektedir.

Sonuç olarak artan gıda fiyatları her geçen gün daha da katlanılmaz bir boyuta gelmiş yaz mevsimi olmasına rağmen halk çarşıya pazara çıkamaz olmuştur.

Bu bağlamda;

- 1- Ülkede 4 yıldır kesintisiz bir şekilde artan gıda enflasyonu neden kontrol altına alınamamaktadır? Halkı çarşıya, pazara çıkamayacak noktaya getiren gıda fiyatlarındaki artışın sebebi nedir?
- 2- Tarladan sofraya kadar uzanan tedarik zincirinde oluşan aşırı fiyatların hangi mal ve hizmetlerde, hangi aşamalarda ve nasıl oluştuğuna ilişkin bölgesel ve bilimsel araştırmalar yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonuçları nelerdir?
- 3- Yaz mevsimine rağmen yaş sebze ve meyvelerdeki sürekli ve aşırı fiyat artışlarının temel sebepleri nelerdir?
- 4- Artan girdi maliyetleri karşısında üretim yapamaz hale gelen çiftçileri rahatlatacak somut destekleme çalışmaları yapacak mısınız?
- 5- TÜİK, gelir gruplarına göre enflasyon farklılaşmasını ve halkın hissettiği/algıladığı enflasyon oranını neden açıklamamaktadır? Bakanlığınıza göre TÜİK tarafından açıklanan 59,88'lik gıda enflasyonundan dar ve yüksek gelir grubundaki kesimler aynı oranda mı etkilenmektedir?
- 6- TÜİK tarafından enflasyon hesaplamasında kullanılan madde fiyat listesinin mahkeme kararına rağmen Haziran 2022'den bu yana açıklanmamasının gerekçesi nedir?